

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 3. oktober 2017
Kontor: Politikontoret
Sagsbeh: Martin Reinseth
Sagsnr.: 2017-0030-0067
Dok.: 478271

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 795 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 28. juli 2017. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Søren Egge Rasmussen (EL).

Søren Pape Poulsen

Jesper Jarnit

Slotsholmsgade 10
1216 København K

T +45 3392 3340
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 795 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Kan ministeren garantere, at data fra nummerpladescannere, som er blevet opbevaret mere end 24 timer, ikke er blevet anvendt af politiet? Hvis data efter 24 timer er blevet anvendt, i hvilke målrettede indsatser er data da blevet anvendt, og har det været på en måde, hvor hele Danmark betragtes som et afgrænset geografisk område? Har kritikken fra Datatilsynet i 2015 medført ændringer i politiets praksis med lagring af data fra nummerpladescannere?”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Rigspolitiet, der har oplyst følgende:

”1. Rigspolitiet kan oplyse, at politiets behandling af oplysninger i politiets system for automatisk nummerpladegenkendelse (ANPG) er reguleret af bekendtgørelse nr. 1776 af 16. december 2015 om politiets anvendelse af automatisk nummerpladegenkendelse (ANPG-bekendt-gørelsen).

Det fremgår af ANPG-bekendtgørelsens § 2, at indsamling af oplysninger i ANPG kan ske ved brug af stationært ANPG-udstyr og mobilt ANPG-udstyr, herunder udstyr monteret på køretøjer.

Det fremgår desuden af ANPG-bekendtgørelsens § 4, at ANPG indeholder en hit-del og en no-hit-del. I hit-delen behandles oplysninger om nummerplader, som er omfattet af en eller flere af de 13 kategorier, der er opregnet i bekendtgørelsens § 5. Det drejer sig bl.a. om oplysninger om nummerplader, som skal inddrages på grund af manglende syn (nr. 1), som er tilknyttet brugsstjålne køretøjer (nr. 8), eller som er knyttet til personer, der konkret er mistænkt for lovovertrædelser, som kan straffes med fængsel i mindst 1 år og 6 måneder (nr. 9). Oplysninger om de nummerplader, der er nævnt i § 5, kan således registreres i ANPG med henblik på, at det skal udløse et ”hit”, hvis et køretøj med den pågældende nummerplade passerer stationært eller mobilt ANPG-udstyr.

Oplysninger i hit-delen skal slettes i henhold til de frister, der følger af ANPG-bekendtgørelsens § 9. Af denne bestemmelse fremgår det, at personoplysninger omfattet af § 5 skal slettes senest på følgende tidspunkter:

- 1) 3 måneder efter indsamling for så vidt angår oplysninger omfattet af § 5, nr. 1-4,

- 2) 1 år efter indsamling for så vidt angår oplysninger omfattet af § 5, nr. 5-9, og
- 3) 2 år efter indsamling for så vidt angår oplysninger omfattet af § 5, nr. 10-13.

I no-hit-delen i ANPG lagres samtlige oplysninger om nummerplader, som er indsamlet ved brug af stationært og mobilt ANPG-udstyr. Sådanne oplysninger skal som udgangspunkt – medmindre de udløser et "hit" (og dermed er omfattet af de ovennævnte slettefrister i § 9) – slettes senest 24 timer efter det tidspunkt, hvor oplysningerne er indsamlet. Det følger af ANPG-bekendtgørelsens § 10, stk. 2.

Det fremgår imidlertid af ANPG-bekendtgørelsens § 6, stk. 1, at der i no-hit-delen kan behandles oplysninger om nummerplader, som ikke er omfattet af § 5, når oplysningerne er indsamlet som led i en målrettet politiindsats. Indsatsen skal være tidsmæssigt og geografisk afgrænset og iværksat på baggrund af en konkret politifaglig vurdering, hvor anvendelsen af ANPG vurderes at være af væsentlig betydning for politiindsatsen. Oplysninger, der er indsamlet som led i en målrettet politiindsats, skal ifølge ANPG-bekendtgørelsens § 10, stk. 1, slettes senest 30 dage efter det tidspunkt, hvor oplysningerne er indsamlet.

Endvidere fremgår det af ANPG-bekendtgørelsens § 11, at uanset slettefristerne i §§ 9 og 10 kan sletning af personoplysninger i ANPG udskydes i ekstraordinære situationer, indtil den ekstraordinære situation ophører.

2. Rigspolitiet udpeger én gang årligt en række overordnede strategiske indsatsområder, som kan danne grundlag for målrettede politiindsatser efter ANPG-bekendtgørelsens § 6, stk. 1. I den forbindelse fastsættes for hvert af de stationære ANPG-kameraer en eller flere målrettede politiindsatser, hvor ANPG vurderes at være af væsentlig betydning, og hvor indsamling af oplysninger om no-hits derfor kan finde sted i en nærmere angivet periode og i et nærmere angivet område.

Politikredsene og Rigspolitiet kan derudover konkret iværksætte en målrettet politiindsats på et nærmere angivet område, hvor anvendelsen af ANPG vurderes at være af væsentlig betydning for indsatsen. Ved politikredsens iværksættelse af en målrettet indsats, hvor der skal anvendes mobilt ANPG-udstyr, skal anvendelsen dokumenteres, herunder den geografiske og tidsmæssige udstrækning af den pågældende indsats. Anvendelse af mobilt ANPG-udstyr skal ligeledes godkendes ledelsesmæssigt på politikredsniveau, og Rigspolitiet skal orienteres herom.

Der er på nuværende tidspunkt opsat stationære ANPG-kameraer på 24 lokationer i Danmark. Udvælgelsen af disse lokationer er sket med inddragelse af de relevante politikredse og de relevante fagcentre i Rigspolitiet.

Alle de stationære ANPG-kameraer er placeret på steder, hvor Rigspolitiet ud fra en konkret politifaglig vurdering har fundet, at de kan gøre gavn i forhold til politiets overordnede strategiske indsatsområder, som f.eks. rocker- og bandekriminalitet, organiseret indbrudskriminalitet, menneskehandel og narkotikakriminalitet.

De stationære kameraer indsamler kun oplysninger fra det begrænsede geografiske område, hvor de filmer, eksempelvis et stykke af en vejstrækning eller en grænseovergang.

Rigspolitiet vil ved udgangen af 2017 – hvor det må antages, at ANPG har været anvendt regelmæssigt i politikredsene i ét år – foretage en samlet vurdering af, dels hvilke overordnede strategiske indsatsområder, der i et år frem vil kunne understøttes gennem brugen af stationære ANPG-kameraer, dels hvilke stationære kameraer, der i denne periode konkret skal understøtte de udvalgte indsatser. Vurderingen vil finde sted under inddragelse af politikredsene og Rigspolitiets fagcentre.

3. Datatilsynet afgav den 17. marts 2015 – det vil sige inden ANPG blev taget i brug af politiet i maj 2016 – en udtalelse til Rigspolitiet om brugen af automatisk nummerpladegenkendelse (Datatilsynets j.nr. 2014-082-0114). Af Datatilsynets udtalelse fremgår bl.a. følgende:

”På baggrund af det oplyste om politiets erfaringer med anvendelsen af ”no-hits” i kriminalitetsopklarende øjemed, finder Datatilsynet, at opbevaring af oplysninger om ”no-hits” i 30 dage kun under visse omstændigheder vil kunne ske inden for rammerne af persondataloven.

Det er således Datatilsynets opfattelse, at opbevaring af ”no-hits” kan ske, hvis oplysningerne er tilvejebragt i forbindelse med en målrettet ANPG-overvågning, f.eks. ved landegrænsen. Derimod vil opbevaring af optagelser med ”no-hits” hidrørende fra f.eks. almindelig patruljekørsel ikke være i overensstemmelse med persondatalovens krav om saglighed og proportionalitet, og en sådan opbevaring vil derfor ikke kunne ske.”

Bl.a. i lyset heraf er der i ANPG-bekendtgørelsen fastsat forskellige slettefrister for oplysninger i no-hit-delen, der er indsamlet henholdsvis som led i almindelig patruljekørsel og henholdsvis som led i målrettede politiindsatser. Oplysninger, der

er indsamlet som led i målrettede politiindsatser skal som udgangspunkt slettes senest 30 dage efter det tidspunkt, hvor oplysningerne er indsamlet, jf. § 10, stk. 1. Oplysninger, der er indsamlet som led i almindelig patruljekørsel skal som udgangspunkt slettes så snart, det er muligt, og senest 24 timer efter det tidspunkt, hvor oplysningerne er indsamlet, jf. § 10, stk. 2.

4. Oplysninger lagret i ANPG-systemet må kun tilgås af politiet, hvis de særlige betingelser herfor i ANPG-bekendtgørelsens § 7 er opfyldt.

Det følger således af § 7, stk. 1, at relevante oplysninger i ANPG kan anvendes som led i forebyggelse, efterforskning, afsløring eller retsforfølgning af:

- 1) lovovertrædelser, der kan straffes med bøde eller fængsel, hvis der er konkret mistanke om, at en person eller en virksomhed tilknyttet en nummerplade har begået en sådan forbrydelse,
- 2) lovovertrædelser, der kan straffes med fængsel i 1 år og 6 måneder eller derover,
- 3) grove strafbare handlinger omfattet af kriminalitetskravet for registrering i Schengeninformationssystemet med henblik på diskret overvågning,
- 4) alvorlig og organiseret kriminalitet, som er undergivet systematisk politimæssig monitorering, eller
- 5) kriminalitet, som er omfattet af en målrettet politiindsats, jf. § 6, stk. 1.

Det følger herudover af § 7, stk. 2, at oplysninger i hit-delen desuden kan anvendes til brug for forebyggelse, efterforskning, afsløring eller retsforfølgning af det forhold, der har givet anledning til at registrere oplysningerne i hit-delen, jf. § 5.

Det følger endvidere af § 7, stk. 3, at oplysninger omfattet af § 6, stk. 2, hvor sletningen er udskudt, jf. § 11, dog altid kan anvendes som led i forebyggelse, efterforskning, afsløring eller retsforfølgning af den situation, som har givet anledning til at udskyde sletningen.

5. Det forekommer ofte, at oplysninger lagret i ANPG – herunder oplysninger i no-hit-delen, der er indsamlet som led i målrettede politiindsatser, og som derfor kan lagres i 30 dage ifølge ANPG-bekendtgørelsens § 10, stk. 1 – anvendes som led i f.eks. efterforskningen af en eller flere lovovertrædelser, jf. ANPG-bekendtgørelsens § 7.

ANPG har således i mange sager vist sig at være et stærkt værktøj til at identificere eksempelvis personer og køretøjer, der kan relateres til lovovertrædelser.

Som eksempel herpå kan nævnes en sag, hvor Nordjyllands Politi modtog en anmeldelse om en mordbrand i Aalborg, hvor ukendte gerningsmænd i to udenlandsk registrerede køretøjer ankom til gerningsstedet, som var en mindre ejendom kendt og indrettet som bordel. Ved anvendelse af bl.a. benzin blev der sat ild til ejendommen, og ilden udviklede sig eksplosivt, hvorved to personer indebrændte. Gerningsmændene forlod herefter stedet kørende i de samme to udenlandsk registrerede køretøjer. Under efterforskningen af sagen lykkedes det at udfinde to polske mobiltelefonnumre, som skønnedes at kunne have relation til mordbranden. Der blev herefter indhentet teleoplysninger, som dannede grundlag for lokalisering af mobiltelefonerne. Denne lokalisering sammenholdt med søgninger i ANPG medvirkede til, at registreringsnumre på to polsk indregistrerede udlejningsbiler kunne aflæses. Denne aflæsning og efterfølgende identificering af førere og passagerer i køretøjerne var helt afgørende for identificering af gerningsmændene til mordbranden.

Som et andet eksempel kan nævnes, at Københavns Politi i forbindelse med flere af de skyderier, der har været i den seneste tid som led i verserende bandekonflikter, har anvendt oplysninger lagret i ANPG til at identificere køretøjer af relevans for efterforskningen. I en sag, hvor gerningsmændene var kørt fra gerningsstedet i en bil med særlige karakteristika, kunne Københavns Politi således ved hjælp af oplysninger lagret i ANPG identificere bilen til brug for den videre efterforskning af sagen.”